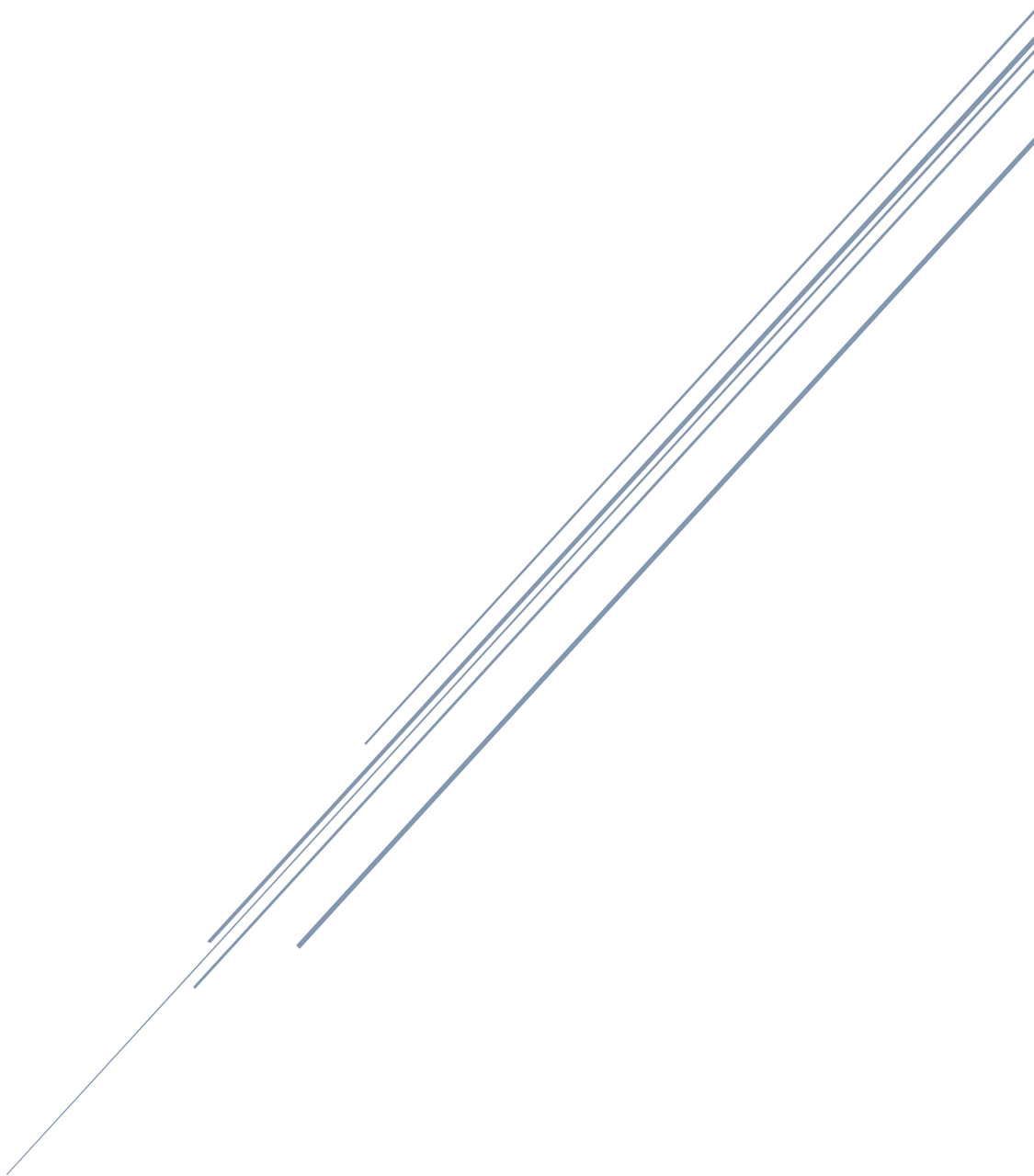

TAINIONMÄEN KOULUN OHJAUSSUUNNITELMA

17.6.2026

Sisällys

Johdanto.....	2
1 Oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet ja toimintatavat	2
2 Oppilaanohjauksen työn- ja vastuunjako	3
3 Oppilaanohjauksen yhteistyöverkosto	9
4 Ohjausyhteistyö kodin ja työelämän kanssa	10
5 Oppilaanohjaus vuosiluokilla 0–9	11
Ohjaus vuosiluokilla 0–2	11
Ohjauksen tehtävät vuosiluokilla 0–2	11
Nivelvaihe siirryttäessä ensimmäiselle vuosiluokalle	11
Koululaiseksi kasvaminen	11
Nivelvaihe siirryttäessä 3. vuosiluokalle	12
Ohjaus vuosiluokilla 3–6	12
Ohjauksen tehtävät vuosiluokilla 3–6	12
Oppilaana ja oppijana kehittyminen	12
Nivelvaihe siirryttäessä kuudennelle luokalle ja aineenopetusjärjestelmään	13
Ohjaus vuosiluokilla 7–9	13
Ohjauksen tehtävät vuosiluokilla 7–9	13
Nivelvaihe siirryttäessä seitsemännelle vuosiluokalle	13
Valinnat ja tulevaisuus.....	13
Nivelvaihe toiselle asteelle siirryttäessä	14
Oppilaanohjauksen sisällöt vuosiluokilla 7–9	14
7. luokka	14
8. luokka	14
9. luokka	15
6 Tehostettu oppilaanohjaus Tainionmäen koulussa	15
Tehostetun oppilaanohjauksen tarpeen arviointi	15
Tehostamisen toimeenpano.....	16
Jatko-opintosuunnitelma	17
7 Tavoitteiden toteutumisen arviointi.....	17
LIITE 1 Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen prosessin eteneminen	18

Johdanto

Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako ja monialaiset yhteistyöverkostot. Ohjaussuunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun välinen ohjausyhteistyö, työelämäyhteistyö ja työelämään tutustumisen (TET) järjestelyt sekä nivelvaiheet, oppilaanohjauksen tehtävät ja sisällöt. Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan vuosittain.

Oppilaiden opintojen sujuvuutta erityisesti nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien ja opinto-ohjaajan välisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muutoksista.

1 Oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet ja toimintatavat

Ohjaus on jatkuvaa tavoitteellista toimintaa oppilaan oppimisen, kasvun ja kehityksen tukemiseksi. Ohjauksen avulla pyritään edistämään oppilaan opiskeluvalmiuksia ja sosiaalista kypsymistä sekä kehittämään elämänsuunnittelun kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja. Lisäksi oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään.

Oppilaanohjaus koulussa on osa elinikäiseen oppimiseen liittyvää ohjausta. Ohjauksen tarkoituksena on itsetuntemuksen ja työmarkkinatuntemuksen lisääminen, ohjata tulevaisuuden suunnittelussa, asettamaan mielekkäitä tavoitteita ja tekemään koulutukseen, urapolkuun, vapaa-aikaan sekä omaan toimeentuloon liittyviä päätöksiä.

Ohjaustyöhön osallistuvat opettajat toimivat yhteistyössä oppilaan opintopolun aikana ja erityisesti opiskelun nivelvaiheissa. Ohjaustyö on luottamuksellista ja ohjauksessa on aina huomioitava oppilaan ikä.

Jokaisella oppilaalla on oikeus riittävään ohjaukseen. Oppilas arvioi omaa oppimistaan ja toimintaansa ohjauksessa. Ohjauksen tavoitteena on edistää opiskeluvalmiuksien kehittymistä ja opintojen sujumista. Ohjauksen avulla tuetaan oppilasta tekemään elämää, koulutukseen ja uranvalintoihin liittyviä päätöksiä. Ohjauksen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä.

Vuosiluokilla 1–6 ohjaus toteutuu osana muuta opetusta ja koulun toimintaa. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Ohjauksen tavoitteet ovat ennen kaikkea oppimisen ja opiskelun ohjauksessa. Huoltajien kanssa yhteistyössä toimiminen on tärkeää.

Opinto-ohjaajalla on päävastuu oppilaanohjauksesta vuosiluokilla 7–9. Aineenopettajat osallistuvat ohjaustyöhön oman oppiaineensa sisältöjen kautta. Koulun koko henkilökunta osallistuu oppilaiden ohjaukseen.

Vuosiluokilla 7–9 jatketaan kasvun ja kehityksen tukemista. Luokanvalvoja vastaa omasta luokastaan ja yhteistyöstä huoltajien kanssa vuosiluokkien 7–9 aikana. Jatkokoulutussuunnitelmat ja niihin liittyvä pohdinta lisääntyvät vuosiluokilla 8–9. Yhdeksännellä luokalla toiselle asteelle siirtymistä pohditaan oppilaiden ja tarpeen vaatiessa myös huoltajien kanssa.

Jos oppilas tarvitsee tukea hakeutuessaan jatko-opintoihin, hänellä on oikeus saada tarpeidensa mukaista tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta vuosiluokilla 8. ja 9. Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen painopisteenä on kehittää oppilaan jatko-opintovalmiuksia sekä ohjata oppilas hänelle sopiviin jatko-opintoihin. Tehostetun henkilökohtaisen ohjauksen tarpeen taustalla voi olla esimerkiksi oppimaan oppimisen haasteet, oppilaan terveydentila, sosiaaliset syyt, runsaat poissaolot, koulun vaihto, vieraskielisyys tai oppilaan oma kokemus ohjauksen tarpeesta. Mikään yksittäinen tekijä ei kuitenkaan suoraan määritä sitä, kuka tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta tulee saamaan. Opinto-ohjaaja arvioi tilanteen aina oppilaskohtaisesti yhteistyössä koulun eri toimijoiden kanssa. Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus voi olla esimerkiksi henkilökohtaista ohjausta, pienryhmäohjausta, tiivistä yhteistyötä huoltajien kanssa sekä tehostettua työelämään tai koulutuksiin tutustumista.

Vuosiluokilla 7–9 oppilaanohjaus toteutuu oppitunneilla, pienryhmäohjauksena ja henkilökohtaisena ohjauksena. Ohjauksessa tehdään yhteistyötä eri tahojen kanssa järjestämällä esimerkiksi vierailuja, tutustumiskäyntejä, asiantuntijoiden luentoja ja esityksiä. Työelämään tutustumisen (TET) jaksot kuuluvat myös ohjaukseen. TET-jaksot toteutetaan vuosiluokilla 7–9.

2 Oppilaanohjauksen työn- ja vastuunjako

Kaikki ohjaustyöhön osallistuvat opettajat toimivat yhteistyössä oppilaan opintopolun aikana ja erityisesti opiskelun nivelvaiheissa. Oppilasta aiemmin opettanut opettaja ja mahdollisesti erityisopettaja huolehtivat yhdessä koulunkäynnin järjestämisen kannalta oleellisesta tiedonsiirrosta seuraavalle opettajalle. Yhdessä oppilaanohjaaja ja erityisopettaja huolehtivat niveltiedon välittämisestä siirryttäessä perusopetuksesta toiselle asteelle. Opinto-ohjaaja seuraa myös päättöluokkalaisten sijoittumista ja opiskelun aloittamista toisen asteen oppilaitoksissa. Lisäksi opinto-ohjaaja toimii Valpas-ohjaajana toisen asteen opinnot keskeyttäneille ja ilman opiskelupaikkaa jääneille kunnassa kirjoilla oleville alle 18-vuotiaille nuorille. Tässä työssä on mukana myös etsivänuorisotyöntekijä.

Jokaisen opettajan tehtävänä on ohjata oppilasta eri oppiaineiden opiskelussa, auttaa oppilasta kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja oppimisen valmiuksiaan. Näin ennaltaehkäistään opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä. Opettajan tehtävänä on oppilaiden persoonallisen kasvun, kehityksen ja osallisuuden tukeminen.

Tarvittaessa ohjaustyöhön osallistuvat myös koulunkäynnin ohjaajat, opiskeluhuollon psykologi, koulukuraattori, kouluterveydenhoitaja ja koulun nuorisotyöntekijä. Erityisopettaja on myös oppilaanohjauksen tukena.

Oppilaanohjauksen työn- ja vastuunjako:

REHTORI

- Tekee opiskeluun ja koulunkäyntiin liittyvät päätökset.
- Ohjauksen koordinointi ja päävastuu ohjauksen toteutumisesta
- Vastaa koulun tiedottamisesta ja toiminnasta
- Vastaa koulun työrauhasta ja turvallisuudesta
- Resursointi, rekrytointi ja suunnittelu
- Hallinnolliset oppilaskohtaisia tukitoimia ja oppimäärän rajaamista koskevat päätökset
- Valinnaisaineryhmien muodostaminen, työjärjestykset

- Osallistuu tarvittaessa oppilaiden/kodin ja koulun välisiin palavereihin
- Verkostoyhteistyö
- Tiedottaa koulun yhteisistä asioista huoltajille
- Koordinoi ja kehittää koulun opiskeluhoitotyötä
- WILMA – merkinnät ja yhteydenpito

LUOKANOPETTAJA

- Päivittäinen lähiohjaus ja kasvun tukeminen
- Ohjaa oppilasta arkirutiineissa, taitojen kehittämisessä, vastuunotossa sekä opiskelutekniikan kehittämisessä
- Tiedottaa lukukauden alkaessa oppilaita ja huoltajia oppiaineiden tavoitteista, sisällöistä ja arvioinnista.
- Seuraa oppilaan opiskelun etenemistä.
- Seuraa ja tiedottaa oppilaan poissaoloista sekä puuttuu niihin poissaoloihin puuttumisen mallin mukaisesti.
- Luokan ohjaus: arkirutiinit, arvot, yhteistyö muiden kanssa ja järjestyssäännöt
- Pyrkii eriarvoisuuden purkamiseen
- Lisää oppilaiden ilmastotietoisuutta
- Tekee yhteistyötä huoltajien kanssa
- Antaa tarvittaessa tukiopetusta
- Yhteistyö erityisopettajan ja koulun oppilashuoltohenkilöstön kanssa
- Käynnistää tarvittaessa yksilökohtaiset tukitoimet.
- Osallistuu tuen suunnitelmien laadintaan.
- Tarvittaessa verkostoyhteistyö (perheneuvola/sosiaalitoimi)
- Mahdolliset arviointi- ja nivelvaihekeskustelut
- Vanhempainillat
- Tiedottaminen
- WILMA- merkinnät ja yhteydenpito

LUOKANVALVOJA

- Päivittäinen lähiohjaus ja kasvun tukeminen.
- Koulutyöhön perehdyttäminen
- Opiskelutaitojen opettaminen
- Henkilökohtainen ohjaus oppimisessa ja käyttäytymisessä
- Luokan ohjaus: ryhmäytyminen, yhteistyö ja luokan sisällä ja järjestyssäännöt
- Pyrkii eriarvoisuuden purkamiseen.
- Lisää oppilaiden ilmastotietoisuutta.
- Yhteistyö huoltajien kanssa
- Mahdolliset arviointi- ja nivelvaihekeskustelut
- Käytösongelmien seuranta ja asian eteenpäin vienti
- Seuraa ja tiedottaa oppilaan poissaoloista sekä puuttuu niihin poissaoloihin puuttumisen mallin mukaisesti.

- Havaitsee, puuttuu ja ohjaa tarvittaessa opiskeluhoitoryhmään
- Käynnistää tarvittaessa yksilökohtaiset tukitoimet
- Osallistuu tuen suunnitelmien laadintaan
- Yhteistyö aineenopettajien, erityisopettajan sekä koulun opiskeluhoitohenkilöstön kanssa
- Mahdollinen verkostoyhteistyö
- Vanhempainillat
- Tiedottaminen
- WILMA- merkinnät ja yhteydenpito

OPINTO-OHJAAJA

- Tukee oppilaan siirtymistä yläkoulun oppimisympäristöihin ja työskentelytapoihin.
- Ohjaa oppilaita kehittämään oppimaan oppimisen taitoja ja opiskeluvalmiuksia.
- Vahvistaa oppilaiden toimijuutta ja oma-aloitteisuutta.
- Ohjaa oppilasta tunnistamaan omia vahvuuksiaan.
- Lisää oppilaiden ilmastotietoisuutta.
- Selkeyttää peruskoulun oppiaineiden merkitystä jatko-opintojen ja työelämän kannalta.
- Seuraa oppilaiden (vuosiluokat 7–9) opintojen etenemistä.
- Huolehtii henkilökohtaisesta ohjauksesta ja pienryhmäohjauksesta.
- Huolehtii tarvittaessa tehostetusta henkilökohtaisesta ohjauksesta.
- Huolehtii valinnaisaineiden valinnoista.
- Ohjaa oppilaita toisen asteen opintoihin.
- Ohjaa oppilaita tulevaisuuden työelämään, työtehtäviin ja yrittäjyyteen.
- Pyrkii ohjauksessa eriarvoisuuden purkamiseen sekä vauhdittaa omalta osaltaan ennakkoluulottomia ja hyvinvointia edistäviä tulevaisuuden valintoja.
- Ohjaa digitaalisiin palveluihin.
- Edistää omalta osaltaan kansainvälistymistä.
- Yhteistyö opettajien, erityisopettajan ja koulun opiskeluhoitohenkilöstön kanssa.
- Ohjaa oppilaita työnhakuun, huolehtii oppilaiden TET-sopimuksista ja yhteistyöstä työelämän edustajien kanssa.
- TET-käytäntöjen kehittäminen
- Osallistuu opiskeluhoitotyöhön ja sen toiminnan kehittämiseen.
- Osallistuu niveltietopalaveriin.
- Jälkiohjaustyö: ohjaa ilman opiskelupaikkaa jääneet oppilaat täydennysshakuun.
- Valpas-tehtävä: kunnan alle 18-vuotiaiden oppivelvollisten (ei opiskelupaikkaa eikä tutkintoa) ohjaaminen
- WILMA-merkinnät ja yhteydenpito

AINEENOPETTAJA

- Tiedottaa lukukauden alkaessa oppilaita ja huoltajia oppiaineiden tavoitteista, sisällöistä ja arvioinnista.
- Seuraa oppilaiden etenemistä oman oppiaineen opinnoissa.
- Ohjaa oppilaita opiskelussa, oppimisessa ja sopivien opiskelustrategioiden löytämisessä.
- Pyrkii eriarvoisuuden purkamiseen.
- Lisää oppilaiden ilmastotietoisuutta.
- Edistää omalta osaltaan kansainvälistymistä.
- Tukee myönteisen asenteen ja motivaation ylläpitämistä oppimisessa.
- Tukee oppilasta tavoitteiden asettamisessa ja tavoitteiden saavuttamisen arvioinnissa.
- Tiedottaa luokanopettajaa/luokanvalvojaa oppilaiden edistymisestä ja käynnistää tarvittaessa yksilökohtaiset tukitoimet oman oppiaineensa osalta.
- Auttaa tuen tarpeessa olevia oppilaita (tukiopetus, oppimisen tuki tunnilla) yhteistyössä erityisopettajan ja muun koulun henkilöstön kanssa.
- Selkeyttää opiskeltavan oppiaineen merkitystä jatko-opintojen ja työelämätaitojen kannalta.
- WILMA- merkinnät ja yhteydenpito.

ERITYISOPETTAJA

- Kartoittaa, auttaa ja tiedottaa oppilaiden tuen tarpeesta.
- Tukea tarvitsevien oppilaiden lähiohjaus ja kasvun tukeminen
- Auttaa tuen tarpeessa olevia oppilaita (yksilökohtainen tuki, tuki tunneilla) yhteistyössä opettajien ja muun koulun henkilöstön kanssa.
- Tukee myönteisen asenteen ja motivaation ylläpitämistä oppimisessa.
- Tukee oppilasta tavoitteiden asettamisessa ja tavoitteiden saavuttamisen arvioinnissa.
- Ohjaa oppilaita opiskelussa, oppimisessa ja sopivien opiskelustrategioiden löytämisessä.
- Pyrkii eriarvoisuuden purkamiseen.
- Tekee yhteistyötä yksilöllistä tukea tarvitsevien oppilaiden huoltajien kanssa
- Tekee yhteistyötä opettajien ja koulun opiskeluhuoltoryhmän kanssa
- Osallistuu tukea tarvitsevien oppilaiden palaveriin.
- Sopii erityisopetusresurssien käytöstä yhdessä rehtorin kanssa.
- Ohjaa yksilöllistä tukea tarvitsevien oppilaiden hakeutumista jatko-opintoihin ja huolehtii tiedonsiirrosta nivelvaiheissa yhdessä oppilaanohjaajan kanssa
- Huolehtii yksilöllistä tukea tarvitsevien oppilaiden tiedonsiirrosta opettajan vaihtuessa.
- Tiedottaa koulun erityisopetukseen liittyvistä käytänteistä.
- WILMA- merkinnät ja yhteydenpito.

YHTEISÖLLINEN JA YKSILÖKOHTAINEN OPPILASHUOLTO

- Tukee oppilasta kokonaisvaltaisesti tarpeen mukaisesti.

OPIKELUHUOLLON PSYKOLOGI

- Oppilaiden psyykkisen hyvinvoinnin edistäminen.
- Oppilaiden tapaaminen tarvittaessa sekä yksilökäynnit että oppilaiden monialaisiin asiantuntijaryhmiin osallistuminen.
- Tutkii ja arvioi oppilaiden oppimisvalmiuksia tarvittaessa
- Ohjaa jatkotutkimuksiin ja –hoitoon
- Toimii yhteistyössä opettajien, sosiaalitoimen ja terveydenhuollon kanssa.
- Opettajien konsultointi
- Huolehtii tarvittaessa lausunnoista ja tiedonsiirrosta nivelvaiheessa
- Osallistuu opiskeluhuoltotyöhön ja sen kehittämiseen.

KURAATTORI

- Edistää oppilaiden psyykkistä hyvinvointia ja yhteistyötä
- Tapaa oppilaita tarvittaessa.
- Ohjaa oppilasta tarvittaessa eteenpäin.
- Huolehtii palveluohjauksesta
- Verkostotyö
- Konsultoi opettajia ja huoltajia
- Osallistuu opiskeluhuoltotyöhön ja sen kehittämiseen
- Arvioi nuoren ja perheen tilannetta ja tukee heitä.

KOULUNKÄYNNINOHJAAJA

- Ohjaa, avustaa ja tukee oppilasta jokapäiväisessä koulutyössä opettajan ohjeiden ja oppilaan tarpeiden mukaisesti

KOULUN NUORISOTYÖNTEKIJÄ

- Huolehtii oppilaiden hyvinvoinnista koulussa.
- Toimii yhteistyössä opetushenkilökunnan, oppilaan ja huoltajien kanssa.

KOULUTERVEYDENHOITAJA

- Tukee oppilaan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kehitystä.
- Antaa terveysvalistusta ja -kasvatusta
- Tekee oppilaiden terveystarkastukset.
- Tekee yhteistyötä luokanvalvojien ja terveystiedon opettajan kanssa.
- Yhteistyö vanhempien kanssa
- Verkostoyhteistyö
- Osallistuu tarvittaessa oppilaspalaveriin.
- Toimii yhteistyössä koululääkärin kanssa.
- Osallistuu opiskeluhoitotyöhön ja sen kehittämiseen.

TOIMISTOSIHTTEERI

- Huolehtii hallintojärjestelmistä, Primus /Kurre, Koski
- Vastaa oppilaiden arvosanojen siirrosta Koskeen

ETSIVÄ-NUORISOTYÖNTEKIJÄ

- Auttaa ja tukee nuorta sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille
- Auttaa nuorta nivelvaiheessa ja toiselle asteelle siirtymisessä ja on mukaan nuoren ohjausprosessissa tarvittaessa.
- Auttaa tarvittaessa esim. virastoasioissa, opiskelussa tai työnhaussa tai muihin palveluihin pääsyssä, raha-asioissa tai asumisessa, harrastus- ja kaverisuhteissa, mielenhyvinvoinnin ja päihteiden käytön hallinnassa.

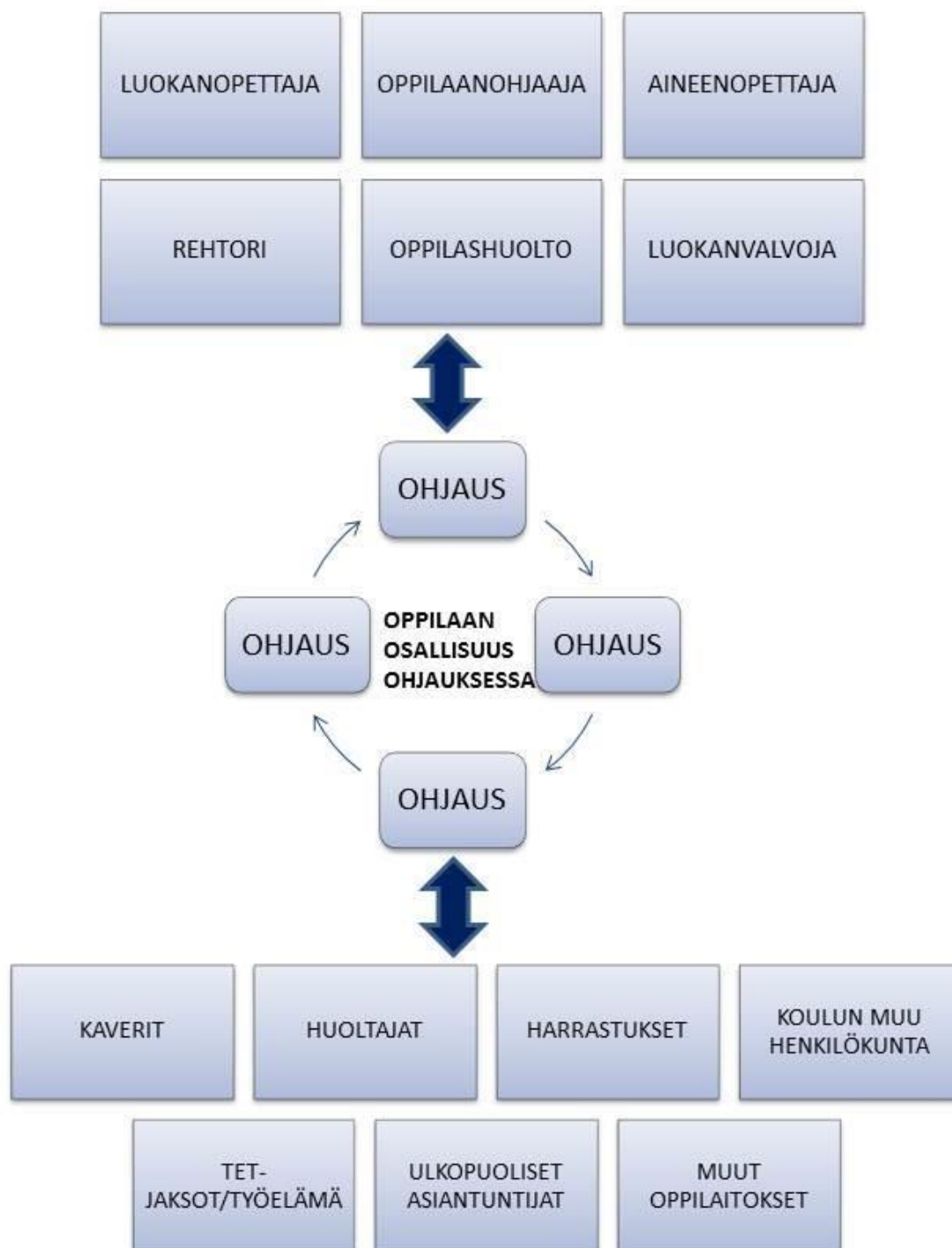
KOULUN OPPILASKUNTA

- Edustaa koko koulun oppilaita
- Vaikuttaa ja ottaa kantaa koulun asioihin ja pyrkii lisäämään oppilaiden osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia

3 Oppilaanohjauksen yhteistyöverkosto

Oppilaanohjaus toteutetaan laajana yhteistyönä. Oppilaan oma osallisuus on tärkeää. Ohjausta suunnitellaan kunkin oppilaan omien tarpeiden ja taitojen mukaisesti.

OPPILAANOHAUKSEN YHTEISTYÖVERKOSTO

4 Ohjausyhteistyö kodin ja työelämän kanssa

Huoltajilla on ensisijaisesti vastuu lapsen kasvatuksesta ja siitä, että oppilas suorittaa oppivelvollisuutensa. Koulu tukee kodin kasvatustehtävää ja vastaa oppilaan opetuksesta ja kasvatuksesta kouluyhteisön jäsenenä.

Vastuu kodin ja koulun yhteistyön edellytysten kehittamisestä on opetuksen järjestäjällä. Yhteistyö edellyttää koulun henkilöstön aktiivisuutta ja aloitteellisuutta sekä keskustelua ja tiedottamista huoltajan, opettajan ja oppilaan oikeuksista sekä velvollisuuksista. Yhteistyön lähtökohtana on eri osapuolien keskinäinen kunnioitus. Kodin ja koulun yhteistyössä otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yksilölliset tarpeet sekä perheen kieli- ja kulttuuritausta.

Perusopetuksen alussa luodaan pohja kodin ja koulun väliselle yhteistyölle oppilaan ohjauksessa. Näin tuetaan oppilaita ja huoltajia tekemään opiskeluun liittyviä valintoja ja näkemään niiden merkitys koulunkäyntiin. Yhteistyötä tehdään esim. henkilökohtaisia tapaamisia järjestämällä. Koulun Wilmaa käytetään monipuolisesti esim. oppilaan opintomenestyksen ja poissaolojen seurantaan sekä muuhun yhteydenpitoon.

Yhteistyö huoltajien kanssa jatkuu koko kouluajan. Yhteistyön yhtenä tavoitteena on myös vahvistaa oppilaan vastuullisuutta ja itsenäisyyttä kohti toiselle asteelle siirtymistä. Huoltajalla on mahdollisuus tavata oppilaanohjaajaa erityisesti oppilaan siirtyessä toiselle asteelle.

Työelämäyhteistyö lisää työelämätietoisuutta sekä vuorovaikutusta lähiympäristön kanssa. Samalla oppilaat tutustuvat itseään kiinnostaviin aloihin ja ammatteihin sekä mahdollisesti yrittäjyyteen. Työelämään tutustumista järjestetään vuosiluokille 7–9. Seitsemännellä vuosiluokalla oppilaat tutustuvat työelämään yhden päivän ajan. Kahdeksannella ja yhdeksännellä vuosiluokalla TET-jaksot ovat viikon pituisia ja yhteensä työelämään tutustumisen jaksoja on kolme.

Tavoitteena on, että oppilas tutustuu vuosiluokkien 7–9 aikana eri alojen työtehtäviin, joista hän on kiinnostunut, ja joille aloille hän mahdollisesti aikoo hakeutua peruskoulun tai toisen asteen jälkeen. Oppilas harjoittelee TET-jakson aikana työelämän sääntöjä. TET-paikan hankkiminen mahdollisimman itsenäisesti tukee oppilaan omatoimista toimintaa ja yrittämistä. Oppilaan oma aktiivisuus paikan hankkimisessa on siis tärkeää. Samalla oppilas harjoittelee työnhakua. Yhteiset vierailut oppilaitoksissa ja eri alojen edustajien vierailut koululla vahvistavat työelämäyhteyksiä.

TET-jaksojen aikataulu ja laajuus kirjataan koulukohtaiseen vuosisuunnitelmaan. Koulun ulkopuolisista TET-jaksoista laaditaan aina TET-sopimus. TET-jaksoihin kuuluu työnantajan palaute ja oppilaan itsearviointi TET-jaksolta. Oppilaiden, huoltajien ja työnantajien tulee olla tietoisia nuoria koskevasta työlainsäädännöstä.

5 Oppilaanohjaus vuosiluokilla 0–9

Ohjaus vuosiluokilla 0–2

Ohjaus toteutuu kiinteänä osana koulun muuta toimintaa. Ohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Oppilaanohjauksella edistetään opiskeluvalmiuksien ja -taitojen kehittymistä sekä tuetaan vähitellen kasvavaa vastuunottoa koulutyöstä sekä omista tehtävistä ja tavaroista.

Ohjauksen tehtävät vuosiluokilla 0–2

Nivelvaihe siirryttäessä ensimmäiselle vuosiluokalle

- Esiopettajan, huoltajien ja luokanopettajan välinen yhteistyö ja tiedonsiirto.
- Tarvittaessa moniammatillinen yhteistyö.
- Ohjaus kouluvalmiuksien kartoitukseen ja tarvittaessa tukipalveluihin.

Koululaiseksi kasvaminen

- Luokanopettajan, huoltajien ja iltaopettajien välinen tiedonsiirto.
- Luodaan pohja kodin ja koulun väliselle yhteistyölle
- Tutustutaan oppilaiden kanssa koulun toimintatapoihin ja sääntöihin.
- Opetellaan toimimaan yksin ja ryhmässä.
- Harjoitellaan arkielämän taitoja.
- Harjoitetaan ja ylläpidetään myönteistä asennetta oppimiseen sekä pyritään vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestä oppijana ja ryhmän jäsenenä.
- Harjoitetaan ja kannustetaan oppilasta löytämään omat vahvuutensa.
- Opetellaan itsearviointin taitoja.
- Harjoitetaan oppimaan oppimisen perustaitoja ja -valmiuksia sekä työskentelytaitoja.
- Monipuolisia opetusmenetelmiä käyttämällä tuetaan eri tavoin oppivia oppilaita. • Oppilaalle pyritään tarjoamaan mahdollisuus edetä joustavasti omien taitojensa ja kykyjensä mukaisesti.
- Tehdään yhteistyötä eri tahojen kanssa tutustuen oppilaan arki- ja lähiympäristöön.
- Huomioidaan ohjauksessa ja toiminnassa kestävä kehitys.
- Varhaisella puuttumisella ennaltaehkäistään ongelmia.
- Tunnistetaan oppimisvaikeuksia yhdessä erityisopettajan ja muun opetustoimen henkilökunnan kanssa ja etsitään sopivia ryhmä- tai yksilökohtaisia tukimuotoja.
- Tarvittaessa ohjataan oppimisvalmiuksien kartoitukseen ja tukipalveluiden piiriin.
- Mahdolliset yksilökohtaiset tuen asiakirjat tarkistetaan.
- Oppilasta koskeva tiedonsiirto luokanopettajien ja huoltajan välillä siirryttäessä kolmannelle vuosiluokalle.
- Oppilaiden tuen tarpeen kartoitus siirryttäessä kolmannelle vuosiluokalle.
- Yhteistyö erityisopettajan kanssa ja tarvittaessa moniammatillinen yhteistyö.

Nivelvaihe siirryttäessä 3. vuosiluokalle

- Tiedonsiirto luokanopettajan, mahdollisten aineenopettajien ja huoltajien välillä siirryttäessä kolmannelle vuosiluokalle.
- Yhteistyö erityisopettajan ja mahdollisesti muiden opettajien kanssa sekä tarvittaessa moniammatillinen yhteistyö.
- Oppilaiden tuen tarpeen huomioiminen nivelvaiheessa.

Ohjaus vuosiluokilla 3–6

Ohjaus toteutuu pääosin eri oppiaineiden opetuksen ja koulun muun toiminnan yhteydessä. Oppilaanohjauksella tuetaan oppilaita muun muassa omien vahvuuksien tunnistamisessa sekä sosiaalisten taitojen ja ryhmässä toimimisen taitojen kehittämisessä.

Ohjauksen tehtävät vuosiluokilla 3–6

Oppilaana ja oppijana kehittyminen

- Koulun toimintatapojen ja sääntöjen kertaaminen.
- Kerrotaan oppilaalle ja huoltajille oppiaineiden ja toiminnan tavoitteet.
- Myönteisen asenteen ja motivaation ylläpitämien oppimiseen.
- Omatoimisuuteen ohjaaminen.
- Tuetaan oppilasta Ooiskelustrategioiden tunnistamisessa ja kehittämisessä
- Ohjataan oppilasta löytämään omat vahvuudet.
- Tuetaan itsetuntemuksen ja itseluottamuksen kehittymistä.
- Vahvistetaan arkielämän taitoja ja myönteistä käytöstä.
- Kehitetään sosiaalisia taitoja ja ryhmässä toimimista
- Tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa kouluyhteisössä ja lähiympäristössä.
- Tarjotaan erilaisia ajatusmalleja arvomaailman luomiseen.
- Harjoitellaan erilaisuuden hyväksymistä ryhmissä ja monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa.
- Ohjataan kokeisiin valmistautumista, tarjotaan erilaisia mahdollisuuksia oman osaamisen näyttämiseen ja harjoitellaan itsearviointitaitoja.
- Tavataan huoltajia vanhempainvarteissa.
- Varhaisella puuttumisella ennaltaehkäistään mahdollisia ongelmia.
- Tunnistetaan oppimisvaikeuksia yhdessä erityisopettajan ja muiden opettajien kanssa sekä järjestetään tarvittaessa yksilö- tai ryhmäkohtaista tukea.
- Ohjataan tarvittaessa oppimisvalmiuksien kartoitukseen ja tukipalveluiden piiriin.
- Tarkistetaan vuosittain yksilökohtaisen tuen asiakirjat.

Nivelvaihe siirryttäessä kuudennelle luokalle ja aineenopetusjärjestelmään

- Tiedonsiirto luokanopettajan ja tulevan luokanvalvojan välillä.
- Tiedonsiirto luokanvalvojan, aineenopettajien ja huoltajien välillä.
- Nivelvaiheessa oppilaat saavat tietoa aineenopetusjärjestelmästä ja siitä mitä se tarkoittaa käytännössä.
- Luokanvalvoja tutustuu keväällä tulevaan valvontaluokkaansa.
- Nivelvaiheessa oppilaat saavat tietoa uusista oppiaineista, työskentelytavoista sekä nuoreksi kasvamisen iloista ja haasteista.
- Oppilaiden tuen tarpeen kartoitus ja tuen järjestelyt siirryttäessä 6. vuosiluokalle.
- Tarvittaessa moniammatillinen yhteistyö.

Ohjaus vuosiluokilla 7–9

Vuosiluokilla 7–9 oppilaan ohjaaminen toteutetaan moniammatillisena yhteistyönä opinto-ohjaajan johdolla. Ohjaus on monimuotoista ja siihen osallistuvat koulun henkilökunnan ohella myös muu oppilaan lähiympäristö. Ohjauksen tehtävänä on muun muassa kehittää oppilaiden valmiuksia selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa, opintojen nivelvaiheissa sekä työuran siirtymissä. Ohjauksessa korostuvat opiskelutaidot, itsetuntemuksen tukeminen, urasuunnittelutaidot, valintojen tekeminen, tulevaisuuden osaamistarpeet, työelämätaidot, yrittäminen ja jatko-opinnot. Ohjauksessa huomioidaan yhteistyö paikallisten yritysten ja toisen asteen yhteistyökumppaneiden kanssa.

Ohjauksen tehtävät vuosiluokilla 7–9

Nivelvaihe siirryttäessä seitsemännelle vuosiluokalle

- Kodin ja koulun välinen moniammatillinen yhteistyö ja tiedonsiirto.
- Oppilaiden tuen tarpeen kartoitus ja järjestelyt.
- Mahdollisten oppilaskohtaisten tuen asiakirjojen päivitys.
- Oppilaanohjaaja pitää oppitunnin kuudennen luokan keväällä opiskelusta yläluokissa. Oppitunnin aiheena ovat mm. alakoulun ja yläkoulun erot, opiskeltavat aineet, opiskeluun liittyvät vaatimukset, luokanvalvojan rooli, koulussa annettava tuki oppilaalle.
- Luokanvalvoja keskustelee oppilaan ja oppilaan huoltajien kanssa yläkoululaiseksi siirtymisestä. Keskustelun aiheita ovat mm. alakoulun ja yläkoulun erot, opiskeltavat aineet, opiskeluun liittyvät vaatimukset, luokanvalvojan rooli, koulussa annettava tuki oppilaalle.

Valinnat ja tulevaisuus

- Tuetaan oppilaiden kykyä asettaa oppimisen tavoitteita ja ottaa vastuuta opiskelustaan.
- Ohjataan oppilasta löytämään omat vahvuutensa.
- Ohjataan oppilasta rakentamaan tulevaisuuttaan.
- Ohjataan oppilasta huomioimaan toimintansa seuraukset ja vaikutukset ympärillä oleviin ihmisiin ja ympäristöön.

- Ohjataan oppilasta käyttämään ja hyödyntämään erilaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.
- Tuetaan oppilasta laajentamaan käsitystään työelämästä, työtehtävistä, yrittäjyydestä sekä tulevaisuuden osaamistarpeista.
- Tarjotaan tietoa ja tutustumismahdollisuuksia.
- Tuetaan työelämän tietoja ja taitoja yhdistävää osaamista.
- Tuetaan oppilasta itsenäiseen päätöksentekoon.
- Vahvistetaan oppilaiden toimijuutta ja oma-aloitteisuutta.
- Edistetään opintojen loppuun saattamista.
- Tuetaan oppilaiden siirtymistä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin.

Nivelvaihe toiselle asteelle siirryttäessä

- Henkilökohtaiset ohjauskeskustelut oppilaan kanssa, joissa tarvittaessa on mukana myös huoltajat.
- Kodin, koulun ja toisen asteen välinen yhteistyö ja tiedonsiirtoluvat.
- Oppilaiden yksilökohtaisen tuen asiakirjojen tarkistus ja päivitys.
- Toisen asteen koulutuksiin tutustuminen.
- Tukea tarvitsevien oppilaiden huomioiminen ja moniammatillinen yhteistyö.
- Yhteishaun tulosten julkaisun jälkeen opiskelupaikkaa vailla oleville tarjotaan jälkiohjausta ja tarvittaessa ohjataan etsivän nuorisotyön palveluihin.
- Varmistetaan, että jokaisella peruskoulun päättävällä nuorella on opiskelupaikka peruskoulun jälkeen.
- Tiedonsiirtopalaverit ja tiedonsiirrot elo-syyskuussa
- Valpas-ohjaus

Oppilaanohjauksen sisällöt vuosiluokilla 7–9

7. luokka

- koulun toimintakulttuuri vuosiluokilla 7–9
- opiskelutaidot ja oppimaan oppimisen taidot
- valinnaisaineet
- mahdollinen henkilökohtainen ja pienryhmäohjaus
- yhden päivän työelämään tutustuminen TET

8. luokka

- itsetuntemus: vahvuudet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet
- opiskelutaidot ja oppimaan oppimisen taidot
- tutustuminen koulutukseen Suomessa
- ammatti- ja työelämä tietous
- vuorovaikutus- ja viestintätaidot
- työn hakeminen
- henkilökohtainen ja pienryhmäohjaus
- 1 viikon työelämään tutustuminen TET

9. luokka

- Suomen koulutusjärjestelmä ja erilaiset mahdollisuudet
- itsetuntemus: kyvyt, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet
- vuorovaikutus- ja viestintätaidot
- työmarkkinatuntemus
- tulevaisuustaidot
- urasuunnittelutaidot: tavoitteiden asettaminen, suunnittelu- ja päätöksentekotaidot
- yhteiskunnan ohjaus-, tieto- ja tukipalvelut
- yhteishaku
- elinikäinen oppiminen, kansainvälisyys
- henkilökohtainen ja pienryhmäohjaus
- 2 viikon työelämään tutustuminen TET

6 Tehostettu oppilaanohjaus Tainionmäen koulussa

Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaista oppilaanohjausta. Oppilas, joka tarvitsee perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää tukea, on oikeutettu saamaan opetussuunnitelman mukaisen oppilaanohjauksen lisäksi tarpeidensa mukaista tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta. (Perusopetuslaki 11 a §.) Tehostetussa henkilökohtaisessa oppilaanohjauksessa oppilas saa henkilökohtaista ohjausta, pienryhmäohjausta sekä tehostettua työelämään ja koulutukseen tutustumista. Ohjauksesta laaditaan oppilaalle henkilökohtainen opintosuunnitelma. Tehostettu oppilaanohjaus kohdistetaan vuosiluokille 8 ja 9. (Opetushallitus Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus.)

Tehostetun oppilaanohjauksen tarpeen arviointi

Tehostetun oppilaan ohjauksen tarpeen arvioi opinto-ohjaaja. Tehostetun ohjauksen suunnittelun ja arvioinnin lähtökohtana on yhteistyö luokanohjaajan ja erityisopettajan kanssa. Oppilaanohjaajan ja opettajan tehtävä on tarjota ohjausta, jos oppilas tarvitsee tukea perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin hakeutumisessa. Opinto-ohjaaja kartoittaa oman työnsä kautta mahdollisesta tehostetusta oppilaanohjauksesta hyötyviä oppilaita. Kartoitusta voidaan tehdä ryhmä- ja / tai henkilökohtaisessa ohjauksessa, kyselyjen / haastattelujen avulla, arviointikeskusteluissa, jne. Aloite tehostetusta oppilaanohjauksesta voi tulla myös esim. erityisopettajalta, terveydenhoitajalta, vanhemmalta tai oppilaalta itseltään.

Erityisen tärkeää tehostetun ohjauksen tarpeessa olevien oppilaiden tunnistamisessa on tehdä yhteistyötä koulun eri toimijoiden kanssa. Opinto-ohjaaja osallistuu tarpeen mukaan yläkouluikäisen oppilaan tukipalaveriin (esim. oppilaskohtainen tuki) ja näin voidaan jo varhaisessa vaiheessa huomioida oppilaan yksilölliset tarpeet (oppiminen, tuen tarve jne.) peruskoulun jälkeisessä koulutuksessa. Yhteistyötä tehdään tarvittaessa huoltajana kanssa sekä monialaista pedagogista yhteistyötä esim. kuraattorin, psykologin, terveydenhoitajan yms. kanssa.

Nivelvaiheessa yhteistyötä tehdään toisen asteen oppilaitoksen edustajien kanssa.

Tehostetun oppilaanohjauksen tarpeen arvioinnissa oppilaan kohdalla huomioidaan useita tekijöitä. Seuraavat merkit voivat kertoa tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen tarpeesta:

- terveydentila
- sosiaaliset syyt
- oppimisen ongelmat
- oppilaskohtainen tuki
- äidinkieli (muu kuin oppilaitoksen opetuskieli)
- kiusatuksi tuleminen
- kaverisuhteet (ei kavereita)
- epävaka kotitilanne
- nuoren huoltaja ei hoida valvontavastuuta tai puuttuu koulunkäyntiin liian paljon
- useat epämääräiset poissaolot
- uupumus
- motivaation puute
- häiritsevä käytös / koulun järjestyssääntöjen jatkuva rikkominen ja lukuisat kurinpitotoimet
- puutteet vastoinikäymisistä selviytymisessä
- epävarmuus tai perfektionismi
- valinnan teon vaikeudet

(Niemi 2022, s. 20.)

Tehostamisen toimeenpano

Opinto-ohjaaja määrittelee, millaisin keinoin tehostettua oppilaanohjausta annetaan. Tehostettu oppilaan ohjaus suunnitellaan aina oppilaan tarpeiden mukaan. Tehostetussa oppilaanohjauksessa oppilas tapaa oppilaanohjaajaa pienryhmäohjauksissa tai henkilökohtaisissa ohjauksissa keskimääräistä useammin.

Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen tarpeen toteamisen jälkeen laaditaan suunnitelma ohjauksen toteuttamisesta (esimerkki):

1. Ohjaukerta: määritellään lähtötilanne, kartoitetaan vahvuudet, arvot ja tavoitteet.
2. Ohjaukerta: kartoitetaan jatko-opintosuunnitelmat ja suunnitellaan ohjaustoimet.

(Toteutetaan tehostetut ohjaustoimet).

3. Ohjaukerta: arvioidaan jatkosuunnitelmia, vahvuuksien ja koulutustarjonnan yhdistämistä sekä rajataan yhteishakutoiveita.
4. Ohjaukerta.
5. Peruskoulun jälkeisen koulutukseen hakeminen.
6. Hakeutumisvelvoitteen ohjaus ja valvonta.

(Opetushallitus, Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus)

Jatko-opintosuunnitelma

Tehostetussa oppilaanohjauksessa olevalle oppilaalle laaditaan henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma. Jatko-opintosuunnitelmassa kuvataan tehostamistoimia ja se suunnitellaan yhdessä oppilaan kanssa. Suunnitelman avulla edistetään yhteistyötä ja nuoren toimijuutta. Kodin ja koulun välistä yhteistyötä sekä pedagogista yhteistyötä tehdään jatko-opintosuunnitelman avulla. (Opetushallitus Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus.)

Jatko-opintosuunnitelma on arkistoitava asiakirja. Pääsääntöisesti jatko-opintosuunnitelman tietoja ei siirretä toiselle asteelle. Toisaalta jatko-opintosuunnitelma voi sisältää opetuksen kannalta tarpeellisia tietoja. Tällöin suunnitelma jaetaan kahteen osaan, joista toinen osa voi sisältää opetuksen järjestäminen kannalta välttämätöntä tietoa. Ensimmäisessä osassa voidaan kertoa esim. nuoren vahvuuksista ja ohjauksen toimeenpanon suunnitelmasta, miten työelämään ja jatkokoulutukseen tutustumista tehostetaan ja miten tuetaan nuoren tavoitteellista toimintaa. Ensimmäistä osaa ei siirretä toiselle asteelle. (Opetushallitus Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus.)

Toisessa osassa käsitellään nuoren ura- ja jatko-opintosuunnitelmaa. Tämä osa siirretään toiselle asteelle, jos se sisältää peruskoulun jälkeisen opetuksen järjestämisen kannalta merkittävää tietoa. Jatko-opintosuunnitelma voidaan siirtää kokonaisuudessaan toisen asteen opetuksen järjestäjälle nuoren niin halutessa. (Opetushallitus, Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus.)

7 Tavoitteiden toteutumisen arviointi

Oppilaanohjauksen tavoitteiden toteutumista arvioidaan oppilaan näkökulmasta. Perusopetuksen alaluokkien ohjauksen tavoitteilla pyritään siihen, että oppilas on motivoitunut opiskelemaan siirtyäkseen perusopetuksen ylemmille vuosiluokille.

Vuosiluokkien 7–9 ohjauksen tavoitteena on, että oppilas on motivoitunut hakemaan jatko-opintoihin. Tavoitteena on myös, että oppilas on myös sitoutunut aloittamaan ja jatkamaan opintojaan valitsemassaan toisen asteen koulutuksessa. Ohjauksen tavoitteena on saada jokaiselle peruskoulun päättävälle oppilaalle jatkokoulutuspaikka. Koulutuspaikan saaminen varmistetaan ensin kesällä koulutusvalintojen varmistuttua ja uudelleen vielä seuraavan lukukauden alussa.

LIITE 1 Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen prosessin eteneminen

